

☞ Juka krátkolistá není stromem v pravém slova smyslu. Náleží do podčeledi agávovitých, takže je jakýmsi sukulentem stromkovitého charakteru

Pod ochranou Jozueho stromu

Juka krátkolistá (*Yucca brevifolia*) má nezapomenutelnou siluetu a nikde nevidíte dva stejné jedince. Vyskytuje se pouze na jihozápadě Spojených států a dá se říct, že území jejího růstu vlastně geograficky definuje oblast Mohavské pouště. Juku můžete nalézt všude od nadmořské výšky kolem 400 m až po cca 1 800 m a nejvíce jedinců tohoto rostlinného druhu pohromadě lze spatřit v kalifornském národním parku Joshua Tree. Ten je rozsáhlými porosty juky charakteristický a jeho název je odvozený právě od anglického pojmenování tohoto neobyčejného zástupce zeleného světa.

ROZVĚTVENÁ VE VŠECH ÚROVNÍCH

Juka krátkolistá byla oficiálně popsána teprve v roce 1871 německo-americkým

botanikem Georgem Engelmannem. Už on si byl vědom toho, že nejde o strom v pravém slova smyslu. Juka náleží do podčeledi agávovitých (*Agavaceae*), což z ní dělá s trochou nadsázky jakýsi sukulent stromkovitého charakteru. Kmen je tvořen tisíci drobných vláken a postrádá tak roční letokruhy.

Věk juk se odhaduje velice těžce, ale za optimálních podmínek může rostlina žít stovky a podle některých údajů až tisíce let. Přes svoji dlouhověkost však zejména zpočátku neztrácí žádný čas. Mladé juky mají v prvních deseti letech průměrnou rychlost růstu až 8 centimetrů za rok a pak se tempo zpomaluje. Dospělé rostliny dosahují výšky až 15 metrů, ale prakticky stejně velká část organismu se ukrývá pod zemí. Rozsáhlý podzemní systém má totiž až 11 metrů dlouhé kořeny, které rostlině umožňují přežít v náročných pouštních podmínkách.

Národní park Joshua Tree je známý díky charakteristickým porostům juky krátkolisté, přezdívané „Jozueho strom“. Rostlina nejenže dává krajině nezapomenutelný charakter, ale především vytváří pro mnoho živočichů prostředí vhodné pro život

TEXT A FOTO: DANIEL JABLONSKI

PRACOVNÍ MATERIÁL I POTRAVA

Čepelovité listy rostliny jsou po celý rok zelené a dosahují délky až 35 cm. Ač to na první pohled nevypadá, jsou opravdu tvrdé a vpředu ostře zašpičká-

← Jeden z mnoha kouzelných koutů Hidden Valley, kde můžete obdivovat opravdu působivé kamenité útvary

STAROZÁKONNÍ JOZUEHO STROM

Jukám se v angličtině hovorově říká Joshua Tree, což se do češtiny překládá jako Jozueho strom. Jozue byl starozákonní židovský prorok, který jako nástupce Mojžíše vedl izraelský lid. Prvním mormonským kolonizátorům Kalifornie, kteří se v polovině 19. století ocitli v Mohavské poušti, rostlina připomínala jeden z biblických příběhů. V něm Jozue vztahuje v modlitbě ruce k nebesům a zakřivené větve stromu mormonům připomínaly právě prorokovy paže.

Rostlina pak dala jméno nejen národnímu parku, ale inspirovala se jí také irská rocková skupina U2. Hudebníci v roce 1987 vydali své komerčně nejúspěšnější album, které má název *The Joshua Tree*.

→ Hmyzožravý leguánek obojkový (*Crotaphytus bicinctores*)

těle. Při procházení mezi různě pokřivenými větvemi by si proto člověk měl dávat opravdu pozor. Šplhat po větvích pak vůbec nezkoušejte. Ostatně stačí jen letmý dotyk a na intenzivnější kontakt vás přejde chuť. Odolnost juky a jejich listů odedávna využívali místní indiáni kmene Cohuilla. Uměli z ní vyrábět pletené koše nebo sandály a poupata a semena rostliny jim sloužily jako vítané zpestření stravy.

Juky ale nejsou jedinou atrakcí parku Joshua Tree. Bývalá přírodní památka Spojených států z roku 1936 se stala národním parkem v roce 1994 a je jedním z hlavních území spadajících pod zákon ochrany kalifornských pouští. Ročně sem přijede více než milion turistů.

↓ Kaktusy cholla, jimž se přezdívá skákající kaktus. „Cholla garden“ je jednou z nejzajímavějších přírodních atrakcí parku

DVĚ POUŠTĚ V JEDNOM PARKU

Na území parku o rozloze 3 200 km² najdeme dvě pouště, které území

ekosystémově rozdělují. Coloradská poušť na východě nepřesahuje nadmořskou výšku 900 metrů. Je teplá, ale vlhčí, s porosty keřů creosote (*Larrea tridentata*), ocotilla (*Fouquieria splendens*) a zejména nápadných a rádoby „přítulných“ kaktusů cholla (*Cylindropuntia bigelovii*), které jsou kvůli schopnosti nenápadně se přichytit na tělo přezdívány „jumping

cactus“, tedy skákající kaktus. Vysoká hustota těchto rostlin udělala z místa „Cholla garden“ jednu z nejzajímavějších přírodních atrakcí parku.

V okolí Cholla garden však nerostou žádné juky, takže turisté přijíždějící do parku z jižní nebo východní strany jsou často jejich absencí překvapeni. Juky najdeme až ve druhé Mohavské části parku. Právě zde je také umístěna většina přírodních kempů a turistických chodníků. Kromě jukových porostů se v této nosné části parku nacházejí ty nejzajímavější geologické útvary, jaké mohou kalifornské pouště nabídnout.

ÚDOLÍ KRÁSNÝCH KAMENŮ

Jakmile sjedete ze silnice č. 62 směrem na Monument Road, dostáváte se do charakterově úplně jiné krajiny, plné obrovských, hladkých nebo zvrásněných žulových valounů. Většina těchto útvarů jsou kopce obnažených skal, jež vznikly před asi 100 miliony let postupným ochlazením vyvřelého magmatu. Následné působení povrchových a dešťových vod pak v kombinaci s větrem dalo původně zřejmě hranatým skalám jejich krásně zaoblený tvar.

K nejzajímavějším a zároveň snadno přístupným místům parku patří třeba Hidden Valley, na jehož asi

moře (velké slané jezero ponořené 69 metrů pod hladinu moře) nebo nejvyšší vrchol jižní Kalifornie – San Gorgoni (3 506 m). Dohlédnout se však údajně dá až do Mexika.

V parku je i několik pravých oáz, z nichž nejpůsobivější je Fortynine Palms Oasis, tedy Oáza devětačtyřiceti palm. Nachází se na severním okraji parku a tvoří ji urostlé palmy *Washingtonia filifera*. Trasa k oáze sice není okružní, ale o to víc můžete obdivovat výhledy, které nabízí. Všude kolem rostou větší nebo menší kaktusy *Opuntia basilaris* nebo tzv. barelový kaktus (*Ferocactus cylindraceus*). Při procházení vás ostřížitě sledují drobná očka pouštních leguánů čukvala (*Sauromalus ater*), kteří zde ožirají poslední zelenou vegetaci. Zahlédnout můžete i menšího hmyzožravého leguánka obojkového (*Crotaphytus bicinctores*) nebo pozoruhodnou gambelii leopardí (*Gambelia wislizenii*).

SKRYTÝ ŽIVOT A OCHRANA PŘED ŽÁREM

Zdejší úžasná pouštní fauna je většinou dobře skrytá před poušt-

ovce tlustorohá, všudypřítomný sysel běloocasý nebo tarbíkomys pouštní, která svým skákavým pohybem minimalizuje kontakt s rozpáleným povrchem.

Kromě savců je park domovem pro 250 druhů ptáků, 43 druhů plazů a 3 druhy obojživelníků. Některé z nich preferují prostředí Mohavské, jiné naopak Coloradské pouště. Jejich preference jsou dány mikroklimatickými podmínkami a vegetačním krytem. Tak třeba na jukové porosty je vázáno mnoho druhů ptáků. Největší

← Národní park Joshua Tree má rozlohu 3 200 km² a nachází se v jihovýchodní Kalifornii

juka může za optimálních podmínek žít stovky a možná až tisíc let

1,5 km dlouhé stezce můžete obdivovat opravdu působivé kamenité útvary. Další zajímavou okružní trasou je Baker Dam s malou vodní přehradou, vytvořenou kolem roku 1900 jako napajedlo pro dobytek. Nádrž je dnes po většinu roku vyschlá, ale když se v jarních měsících naplní dešťovou vodou, je velikým lákadlem pro místní faunu a tedy vhodným pozorovacím stanovištěm. Trasa je navíc význačná tím, že ukazuje téměř všechny mikrohabitaty Mohavské pouště, které jsou pro park typické. Právě zde je pravděpodobně i největší koncentrace juk a najdete tady i jedny z mála petroglyfů, které jsou dokladem někdejší přítomnosti původních obyvatel Ameriky.

POHLEDY V OÁZE

Vaši pozornosti by neměla uniknout ani stezka Ryan Mountain, Skull Rock nebo vyhlídkový bod Keys View v pohoří Little San Bernardino Mts. s nadmořskou výškou 1 581 metrů. Je odtud vidět jižní část známého tektonického zlomu San Andreas, Saltonské

ním sluncem a vysokými teplotami. Zvířata jsou aktivní převážně až se soumrakem a v noci, takže při pohledu na opuštěnou rozpálenou krajinu jsou údaje o pestré přítomnosti mnoha tvorů až překvapivé. V parku bylo zaznamenáno okolo 52 druhů savců – mezi nimi například puma americká,

problém pro ně poušť představuje v období hnízdění, protože při nedostatku stinných míst se jejich snůšky mohou snadno přehřát. Početné zástupy juk s „rukama“ vzepjatýma k nebesům tedy ptákům poskytují ochranu, potravu i příležitost k zahnízdění. «

← V parku žije také pestrě zbarvená užovka dlouhonosá (*Rhinocheilus lecontei*)